

ALHOEWEL WIJ, Belgen, in het verleden met de Nederlanders letterlijk en figuurlijk in zee waren gegaan, bracht het samenbrengen in één vereniging van personen van verschillende nationaliteit en met verschillende culturele achtergronden een aantal merkwaardige gegevens aan het licht.

Omdat dag, maand en jaar van mijn geboorte exact dezelfde zijn als deze van koningin Beatrix en Hare Majesteit en ik derhalve tot hetzelfde sterrenbeeld behoren, veronderstelde ik dat mijn affiniteit met Nederland en met de onderdanen van Hare Majesteit vanzelfsprekend was.

Anderzijds, naast de geschiedenis van het G.H. Luxemburg beperkte mijn kennis van de Luxemburgers zich in hoofdzaak tot contacten met hen gedurende gemaakte wandeltochten te Echternach. Echter, omdat de verwantschap, qua taalgebruik, van de Franssprekende Belgen met de Luxemburgers evident was en de verwantschap van de Nederlandssprekende Belgen met de Franssprekende Belgen een historisch feit is, zijn ook zij ons niet vreemd.

Welnu, in 1974 bracht de BMM vereniging, in hun vakgebied, de koene, onversaagde, overmoedige en welbespraakte Nederlanders, de internationaal georiënteerde Luxemburgers samen met de werklustige, resultaatgerichte en bescheiden Belgen, mannen van weinig woorden en hard laabeur.

Een eerste cultuurschok kregen de Belgen, en in het bijzonder de Vlamingen, in de ontstaansperiode van BMM te verwerken toen zij vaststelden dat de Nederlanders dachten dat het opschrift AVV-VVK (Alles Voor Vlaanderen - Vlaanderen Voor Kristus) [vandaag Christus], dat het monument te Diksmuide siert en dat was opgericht om de Vlaamse aard te beklemtonen, betekende: Alle Vlaamse Vrouwen hebben Vlug Veel Kinderen.

Halfweg de jaren '70 was de periode waarin, na een vergadering van het BMM bestuur te Amsterdam, in het aldaar gevestigde treinstation, werd omgeroepen ten behoeve van de Belgen dat de trein naar België vertrok als de grote wijzer op 12 en de kleine wijzer op 6 stond. Gemakshalve werd eraan toegevoegd dat op het perron niet de aanduiding België te bespeuren zou zijn maar wel de mededeling «Antwerpen».

Het was de periode waarin de Belgen, met verstomming, plots een Nederlander het woord zagen nemen en gedurende een twintigtal minuten een vraag formuleerde waarin, tactvol, het Belgische antwoord met een keuzemogelijkheid tussen «ja» of «neen» werd gesuggereerd. Het bevestigende of ontkennende antwoord van de Belg, dat in een fractie van een seconde werd geleverd, stond in schril contrast met de welbespraaktheid van de Nederlandse vraagsteller en betekende een regelrechte afgang voor de Belg. Onze toen reeds latent aanwezige betere kennis van de Nederlandse taal, die toen nog niet in tv-taalquizen tussen Belgen en Nederlanders, zoals in de hedendaagse tv-quiz «10 voor taal», tot uiting werd gebracht, kreeg geen kans tegen de zelfzekere, geaffecteerd sprekende Nederlanders.

Het was ook de periode waarin het overwicht van de Nederlandse advocatuur geen partij vond in de Belgen; de Belgische advocatuur hield zich in eerste instantie afzijdig van de BMM vereniging om niet in conflict te komen met haar erecode. Bovendien was de afvaardiging van de Belgische industrie, die weinig interesse had voor een dergelijke vereniging, zeer klein.

Het was de tijd toen de Belgen, op zoek naar een adres in een welbepaalde straat van Rotterdam, plots op een jochie van 4 jaar stootten dat zei «Mijn naam is Jan Peter en ik woon vijf hoog». De zelfzekerheid en taalvaardigheid van het jochie ondermijnden des te meer het reeds aangetaste gevoel van waardigheid van de Belg die zich dan plots realiseerde dat zijn kind, van dezelfde ouderdom, in een zandbak aan het spelen was en zich niet bekommerde om zijn naam, adres of woonst.

Het was ook de tijd waarop, subtiel, met ITMA en APRAM werd geflirt om, op basis van hun ervaring in hun vakvereniging, kennis op te doen om de groei van BMM op een efficiënte manier in goede banen te leiden. De BMM leden, die toen lid waren van de alsdan USTA genoemde vereniging – waarvan vooral de marathonloop internationaal was gekend! – keken enigszins meewarig neer op het pasgeboren BMM kind.

De BMM vereniging, bij het prille ontstaan de wieg van verschillende culturen, nationaliteiten en volksaard, besepte terdege dat op haar de uitspraak van B. Pascal van toepassing was: «On ne montre pas sa grandeur pour être à une extrémité, mais bien en

touchant les deux à la fois, et remplissant tout l'entre-deux». De resultaten van de kruisbestuiving tussen Belgen, Luxemburgers en Nederlanders in de vereniging werden dan ook vanaf 1977 zichtbaar. Enerzijds kon men in de Belgische briefwisseling meer en meer de invloed van de Nederlanders zien. Een eerste duidelijk feit was dat, te pas en ten onpas, in de briefwisseling zinsneden opdoken zoals «een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid», «rechtsgang», «rechtszekerheid» en dergelijke. Een favoriete opmerking, overgenomen van de Nederlanders, in een argumentatie aangaande een merkenconflict, was de stelling dat van de merken, onderling beschouwd «geen analytische dissectie maar een synthetische analyse» moest worden gemaakt.

Ook stelde men vast dat meer en meer Belgen de afkorting tot één letter van hun voornaam uitbreidden tot drie afkortingen tot één letter van hun voornamen. Sommigen durfden het zelfs aan vier eerste letters van hun voornamen toe te voegen aan hun familienaam. Er waren zelfs licentiaten die het waagden drs als titel vóór hun naam te plaatsen.

Verder was het opvallend dat de Belgen, wanneer zij op Nederlandse bodem vertoefden, hun hoofse beleefdheid afgezworen hadden om bij een tweede aanbieding een koekje te weigeren, veronderstellende dat, zoals in België, deze tweede aanbieding zich zou herhalen. Uit ervaring hadden zij geleerd dat deze herhaalde aanbieding er niet zou komen.

Bij de Belgen, die lid van BMM en eigenaar waren van een zeilboot met ligplaats in een Belgische jachthaven, was eveneens een verandering in attitude te zien. Door de invasie van de Nederlandse zeilboten in deze jachthavens, met boten van 45 voet en meer, zag men, jaar na jaar, de afmetingen van de Belgische zeilboten, van 25 voet en minder, groter worden. Deze competitie werd pas aan banden gelegd op het ogenblik dat het raadsel van het inkomen van de gemiddelde Nederlander, die eigenaar was van een zeilboot van 45 voet en meer, was opgelost. Inderdaad, op dergelijke boten kon men een hypotheeklening nemen. Niet in België. De Belgen, geboren met een baksteen in de maag, namen revanche door nog grotere villa's – waarop wel een hypotheeklening kon worden genomen – her en der neer te poten wat de gelijkvormige lintbebouwing in Nederland

volledig overschaduwde. Tenslotte, in België, werden meer en meer zakenvergaderingen en -lunchen gepland waarbij de tussenkomsten van de Belgen, die toen reeds lid waren van BMM, opvielen door de formulering en de lengte van de vraag en er de oorzaak van waren dat aan het einde van de vergadering niet kon worden geconcludeerd zodat nieuwe vergaderingen moesten worden belegd.

Anderzijds, de Nederlanders, die vaststelden dat in België het Frans een voorname rol speelde, stimuleerden hun belangstelling voor de Franse taal en gingen onvervaard en overmoedig tot het Frans taalgebruik over. Tot dan toe hadden zij zich gekneld gevoeld in het beklemmende harnas van het gebruik van enkele zinnen zoals «r.s.v.p.» op hun antwoordkaarten. Onvervaard, de Olympische gedachte indachtig, geformuleerd door P. de Coubertin: «Point vaut réussir pour entreprendre, ni vaincre pour persévérer» gingen zij deze gedachte in de praktijk brengen en gingen zonder schroom «emboîter le pas de Molière, Victor Hugo et Balzac».

Echter, hierbij hadden zij zich laten leiden door twee foutieve voorbeelden.

Inderdaad, zij hadden verkeerdelijk als voorbeeld de Nederlands-sprekende Belgen genomen die gewoonlijk hun toespraken en voordrachten voor de helft in het Nederlands en voor de helft in het Frans hielden. Te laat beseften zij dat zij als voorbeeld de Frans-sprekende Belgen hadden moeten nemen die hun toespraken en voordrachten volledig in het Frans hielden en eindigden met de gebalde en bondige Nederlandse zin: «Dank U voor uw aandacht».

Een tweede fout werd gemaakt door de Nederlanders door het feit dat zij zich lieten leiden door het melodieuze van de Franse taal. Hierbij hadden zij zich verkeerdelijk geïnspireerd aan het Euro-songfestival waar de melodie belangrijker is dan de woorden. Zij hanteerden dan ook een swingende, inslaande en eigentijdse melodie als troef. Echter, in de toespraken en voordrachten die door hen werden gehouden voor de «Sachverständigen, wie Sie heissen» waren woordkeuze en -betekenis de dominerende elementen.

De hoge vlucht die het Franse taalgebruik door de Nederlanders in de beginperiode van het ontstaan van BMM had genomen werd echter in de kiem gesmoord toen één iemand, een Franssprekende Belg, in een algemene vergadering, tactvol, suggereerde dat het voor de

duidelijkheid van de voordracht en de toespraak misschien wenselijk zou zijn dat iedereen zich in zijn eigen moedertaal zou uitdrukken.

De Nederlanders ondervonden in die periode eveneens dat op culinair vlak de Belgen zich niet beperkten tot een «patatcultuur». Ook in dit domein gingen zij de Bourgondiërs achterna. Inderdaad, als lunch verdwenen de saucijzenbroodjes stilaan op de achtergrond, werden vervangen door half-belegen en, bij meer speciale gelegenheden, door belegen Gouda®. De ingeslagen weg bereikte haar hoogtepunt, en eindpunt, toen de Nederlanders de Belgen in Rotterdam een middagmaal aanboden in een Japans restaurant. De Nederlanders, toen en nu nog altijd in de ban van het water, namen als stelling dat wat kan leven in water ook kan verteren – gekookt, gebraden, gemarineerd of rauw – in een maag. Men kon van de Nederlandse gezichten aflezen dat zij een Japanse feestdis als summum van culinair genot beschouwden en er moeite mee hadden om bij de start van de aanval op de nog rauwe, spartelende vis, van alle mogelijke soorten, ook de giftige, niet «banzaai» maar «smakelijk» uit te roepen.

Na een periode als lid van de Programma Commissie, de Commissie Wetgeving en als penningmeester werd ik voor de jaren '83 – '85 verkozen tot voorzitter van de ВММ. Een eerste markant feit dat juist mijn voorzitterschap voorafging was dat de periode van voorzitterschap van 3 tot 2 jaar werd teruggebracht. Alhoewel dit feit mij enigszins achterdochtig stemde - temeer omdat mijn voorganger in het voorzitterschap een Nederlander was en er nu een Belg op de voorgrond zou treden – en bij mij de vraag opriep of hierin mijn persoon werd geviséerd, had ik er toch vertrouwen in dat ik voor de benoeming in aanmerking kwam; de gevolgde politiek bij de verkiezing was afwisselend een Nederlander, een Luxemburger en een Belg te kiezen. Mijn voorganger was een Nederlander, er was geen kandidaat van Luxemburgse zijde, ik was vice-voorzitter en de keuze van mijn persoon door de algemene vergadering als volgende voorzitter lag voor de hand. Nochtans, het zal mij ten eeuwige dage blijven achtervolgen of het voorzitterschap mij in de schoot viel omwille van de door de vereniging gevolgde politiek of omwille van andere persoonsgebonden eigenschappen.

Alhoewel de jaren '83 – '85 mij als Belg een perfecte kans boden om

alle door de Nederlanders opgedrongen en opgekropte frustraties resoluut af te schudden werd hiervan geen gebruik gemaakt. Nochtans, sinds deze periode van voorzitterschap is er bij mij een merkbare terughoudendheid gegroeid ten opzicht van grote, blonde, blauwogige, welbespraakte personen die altijd te vroeg op vergaderingen komen en die na de lunch niet meer van tafel te krijgen zijn.

Tenslotte, twee zaken zullen mij steeds bijblijven. Vooreerst de stellige overtuiging dat ik lid ben van en inspanningen heb gedaan voor een vereniging die een daadwerkelijke bijdrage heeft geleverd, als eerste in Europa, om specifieke nationale wetgevingen tot één Benelux wetgeving inzake merken en modellen samen te brengen en aan de basis lag van het tot stand komen van een herziening van de Benelux wetgeving inzake merken welke vervolgens, qua vormgeving en inhoud, het model is geweest voor het tot stand komen van het Europese Gemeenschapsmerk. Vervolgens het feit dat mijn »maatjes» (amis/copains/compagnons préférés/partisans/harengs?), die mij bij het ontstaan van ВММ werden opgedrongen en die later door mij bewust werden gekozen, nog steeds uit Holland komen.

Raphaël Dumez